

ні реформи в галузі підготовки педагогів, які спрямовані на скорочення надлишку кваліфікованих вчителів, що конкурують за робочі місця, при одночасному підвищенні їх професійної компетентності (Ng-A-Fook, Kane, Crowe, Karagiozis, Schira Hagerman, 2017).

Отже, реконцептуалізація вимагає часу, тільки в 10-х роках 21 ст. спостерігаємо, що рекомендації 1990-х років втілюються в практику у педагогічній освіті провінції Онтаріо.

Ключові слова: Канада, освіта Онтаріо, освітні факультети, педагогічна освіта, реконцептуалізації педагогічної освіти.

Література

- Fullan, M., Connelly, F. M., Heller, M. Watson, N. & Scane, J. (1990). *Teacher education in Ontario: Current practice and options for the future*. Toronto, ON: Ontario Ministry of Colleges and Universities.
- Grimmett, P. P. (1995). *Reconceptualising Teacher Education: Preparing teachers for revitalized schools*. In M. F. Wideen, and P. P. Grimmett (Eds.), *Changing times in teacher education: Restructuring or reconceptualizing?* (pp. 202–225). London: Falmer Press.
- Nicholas Ng-A-Fook, Ruth Kane, Tracy Crowe, Nectaria Karagiozis and Michelle Schira Hagerman. (2017). *Reconceptualizing teacher education at the university of Ottawa*. Petrarca, D., & Kitchen, J. (Eds.). *Initial teacher education in Ontario: The first year of four-semester teacher education programs*. Ottawa, ON: Canadian Association for Teacher Education.

DOI <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-9-6-2020-398-401>

ПРОФЕСІЙНІ СТАНДАРТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ І ЗАРУБІЖЖЯ

Марія Тишковець

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Важливу роль у забезпеченні реформування освіти відіграє вчитель незалежно від країни та інших обставин. Серед усіх документів, що регламентують діяльність учителя особливе значення має професійний стандарт.

Метою дослідження є порівняння процедури розроблення, місії, структури й змісту професійних стандартів педагогічних працівників в країнах зарубіжжя й України.

Перше, що нам вдалося з'ясувати, це повноваження органів, що розробляють нормативні документи з професійного розвитку учителів. В Україні проекти професійних стандартів можуть розроблятися роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, галузевими (міжгалузевими) радами, центральними органами виконавчої влади, науковими установами, іншими заінтересованими суб'єктами. Щодо професійних стандартів в галузі освіти, то на сьогодні Міністерством соціальної політики офіційно розроблено й затверджено Професійний стандарт на професію «Вчитель початкової школи» на основі Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31 травня 2017 р. № 373). Ознайомитись із текстом документу можна за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1143732-18>.

Пригорнув увагу пункт 3.2. «Міжнародні нормативно-правові документи, що регулюють відповідну професійну діяльність», який не містить інформації. Очевидно ще не має таких документів, не зважаючи на глобалізаційні процеси й розроблення єдиних стандартів. Можливо незабаром такі документи й будуть, поки ж у різних країнах цей процес відбувається по-своєму. У першу чергу аналізуються національні системи й виробляються рекомендації, які можуть бути запозичені іншими країнами.

Так, наприклад у 2017 році вийшли аналітичні матеріали «Освіта вчителів у 21 столітті: Еволюція та інновації Сінгапуру (Teacher education in the 21st century: Singapore's evolution and innovation)». У передмові до видання вказано, що освіта вчителів у Сінгапурі орієнтована на розвиток професійних лідерів у галузі освіти, які є проактивними, здатними до досліджень й вирішення проблем, з професійними навичками та допитливим мисленням, щоб зрозуміти учнів у швидко мінливому цифровому та мобільному світі. Наголошується що зміна освітніх програм потребує переосмислення професіоналізму та покликання вчителя. Акцентується увага на самостійному дослідженні та технологіях навчання, зміцненні теоретико-практичних зв'язків та вдосконаленні практики викладання через шкільні партнерства та наставництво, на ефективному досліджен-

ні освіти в таких сферах, як оцінювання та розвиток навчальних компетентностей, практик та наставництва.

У США Національною радою з професійних стандартів викладання (NBPTS) підготовлено документ, про те, що вчителі повинні знати та бути здатними робити. Виділені головні п'ять тверджень означають, що значить бути вчителем. Це: вчителі віддані учням та їх навчанню; вчителі знають свій предмет і знають як його викладати учням, вчителі відповідають за управління та моніторинг навчання учнів, вчителі систематично розмірковують про свою практику та навчаються на досвіді, вчителі є членами освітніх громад. Національна рада визначає, що викладання лежить в основі освіти. Найважливіша дія, яку нація може вжити для вдосконалення школи - це посилити викладання. З цією метою NBPTS взяла участь у трискладовій місії: встановити високі та суворі стандарти щодо того, що повинні знати і вміти робити вчителі; розробити та використовувати національну добровільну систему для оцінювання та сертифікації вчителів, які відповідають цим стандартам; просунути відповідні реформи освіти з метою вдосконалення навчання учнів. Як бачимо, успіх реформ в освіті США залежить якості роботи вчителів.

У ближніх наших сусідів, зокрема у Польщі основним документом, яким регулюють систему професійного зростання та проблеми забезпечення роботою вчителів Польщі, є: Карта вчителя (Karta nauczyciela). Це документ правового регулювання національної системи освіти, що визначає спеціальний соціальний ранг учительської професії відповідно до потреб та очікувань. Документ містить 12 глав (102 статті).

Наведені приклади та інші матеріали досліджень свідчать, що професійні стандарти вчителів є одним із інструментів забезпечення якісної освіти. Вони забезпечують зв'язок між освітніми програмами підготовки вчителів; та програмами сертифікації (атестації) вчителів, їхнім підвищенням кваліфікації.

Стандарти бувають інструктивними (орієнтовані на вимірювання, моніторинг, порівняння та регулювання професійної діяльності) та розвивальними (містить визначення компетентностей, що вказують на результативність, підкреслюють цінності, мету та роль вчителя в навчанні). Розробляються за уніфікованими підходами, єдиними для всіх галузей професій, й за специфічними. Зміст стандартів описує різні виміри, як от: етапи кар'єри, професійні знання, уміння й компетентності, умови праці й соціальні гарантії.

Незважаючи на різні формати цих документів у різних країнах місія професійних стандартів учителів полягає у сприянні реформ в освіті, забезпеченні її якості й урегулюванні трудових відносин. Від особистісних і професійних якостей учителів, їх соціальної та професійної позиції залежить розвиток людського капіталу в цілому.

Ключові слова: професійний стандарт вчителя.

Література

- Професійний стандарт на професію «Вчитель початкової школи», [Електронний ресурс], <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1143732-18>
- Модель освіти вчителів для 21 століття: доповідь Національного інституту освіти, Сінгапур [Електронний ресурс], <https://www.voced.edu.au/content/ngv%3A56392>
- Early Adolescence/Generalist STANDARDS (for teachers of students ages 11–15), [Електронний ресурс], https://www.nbpts.org/wp-content/uploads/EA_Gen_2Ed.pdf
- Karta nauczyciela, [Електронний ресурс], <https://www.prawo.vulcan.edu.pl/przegdok.asp?qdatprz=akt&qplikid=2>

МОДЕЛЬ «УНИВЕРСИТЕТ 3.0» И РАЗВИТИЕ ИННОВАЦИОННОГО ОБЩЕСТВА

Иван Турлай, к.э.н., доц.

Республиканский институт высшей школы
г. Минск, Республика Беларусь

Целью исследования является обоснование актуальности реализации модели «Университет 3.0» (университета третьего поколения) в условиях развития современного инновационного общества.

Установлено, что современный этап развития системы высшего образования связан с трансформацией университетов в предпринимательские структуры, нацеленные на извлечение экономических выгод от результатов проводимых ими исследований, от внедрения созданных инноваций. Речь идет о реализации модели университета третьего поколения («Университета 3.0»), который, в дополнение к двум своим историческим функциям – образовательной и научно-исследовательской (характерным